

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 20 februari 1917 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till
Kungl. Maj:t angående åtgärder mot minderårigas
bruk av tobak.*

Närvarande: herrar Lindhagen, Gezelius, Stårner, Alexanderson, greve Spens, Petrán, Valerius Olsson, Tisell, Fant, Schotte, Lindqvist i Stockholm*), Gustafsson i Örebro, Karlsson i Fjäl, Holmdahl*) och Lindqvist i Kosta*).

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 10, har herr *Olofsson* i Digernäs hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes utreda och för riksdagen framlägga sådant förslag till lag, som på det mest effektiva sätt förhindrade tobaksbruket och särskilt cigarrettrökningen hos den uppväxande ungdomen.

Motionärens motivering. Till stöd för sin ifrågavarande hemställan har motionären anfört följande:

»Tobaksbruket har länge under växlande former gjort större eller mindre skador, men någon sämre och mera skadlig form än den nuvarande cigarrettrökningen torde ej förr ha förekommit, särskilt vad angår den uppväxande ungdomen. Det lär väl ej kunna bestridas, att cigarrettrökningen är rent av en fara för vårt folk, såväl fysiskt som moraliskt. Det är ett sådant tobaksbruk, som de sista åren tilltagit i sådan grad, att det blir riksdagens plikt söka motarbeta detsamma.

Det kan ju förefalla nästan orimligt, att den riksdag och med den hela staten, som så nyligen gjort sig direkt beroende av tobakshandlingen, skulle vilja vara med på en inskränkning av affären, men har

tobaksbruket tagit sådana former, att det föreligger en uppenbar fara, då få väl de ekonomiska synpunkterna vika.

De fysiska skador, som cigarrettrökningen har med sig på den uppväxande ungdomen, lära väl vara uppenbara för alla, men det är naturligtvis läkaren, som här får ge det avgörande omdömet. Vad de moraliska skadorna beträffar, så torde litet vara kompetent att bedöma dessa. Säkert är att mången minderårig gosse frestas till otillåtliga gärningar för att skaffa slantar till cigarrettköp, och hade man en tillförlitlig kontroll över alla våra så kallade lumphandlande, så är det min tro att många små affärer bleve ogjorda.

Vad som är säkraste botemedlet emot det onda, jag här i korthet sökt påvisa, är ej så lätt att säga, och ingen enskild motionär torde med framgång kunna hitta det rätta botemedlet.»

Frågan om åtgärder mot tobaksförbrukning särskilt bland ungdomen har vid upprepade tillfällen varit föremål för riksdagens behandling. Sedan vid 1899 och 1904 års riksdagar motioner i frågan avslagits, kom saken åter upp vid 1906 års riksdag. En motionär hemställde nämligen då, att riksdagen ville anhålla, det Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, vilka åtgärder borde vidtagas emot ungdomens tobaksbruk, samt för riksdagen snarast möjligt framlägga de lagförslag, vartill utredningen kunde giva anledning. På tillstyrkan av lagutskottet anhöll nämnda riksdag, att Kungl. Maj:t täcktes taga under övervägande, vilka åtgärder måtte kunna vidtagas till hämmande av minderårigas tobaksbruk, samt, i den mån lösningen påkallade riksdagens medverkan, för riksdagen framlägga det förslag, vartill förhållandena kunde giva anledning.

Frågans föregående behandling.

Vid 1911 års riksdag väcktes motion om undersökning av tobaksbrukets och kaffemissbrukets skadliga följder för folkhälsan samt vidtagande av de åtgärder, som från det allmännas sida kunde ifrågasättas för att stödja strävandet att bortarbota bruket av tobak och motarbota missbruket av kaffe. Efter hemställan av andra kammarens andra tillfälliga utskott fann kammaren motionen icke till någon kammarens åtgärd föranleda.

1912 upprepades enahanda yrkande med betonaude särskilt av upplysningsverksamhetens betydelse. I anledning härav hemställde nu riksdagen på enhälligt förslag av vederbörande tillfälliga utskott inom båda kamrarna, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt låta utreda, vad från det allmännas sida, särskilt genom upplysningsverksamhet, kunde åtgöras för att stödja strävandet att motarbota missbruk av tobak och kaffe, ävensom vidtaga de åtgärder, som därav kunde föranledas.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har inhämtat, att riksdagens skrivelser av åren 1906 och 1912 varit av Kungl. Maj:t remitterade till åtskilliga myndigheter för yttrande, att dylika yttranden numera inkommit till Kungl. Maj:t, att yttrandena för närvarande äro under bearbetning samt att ärendena inom den närmaste framtiden komma under vidare behandling. Uppenbart torde vara, att därvid jämväl frågan om lagstiftningsåtgärder bliver övervägd. Med anledning av vad sålunda upplysts finner utskottet — med allt behjärtande utav vikten av frågans snara lösning och med framhållande att faran av tobaksbruket bland den uppväxande ungdomen under de senare åren långtifrån att hava minskats säkerligen ökats — riksdagens förnyade åtgärd icke kunna anses vara erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 februari 1917.

På lagutskottets vägnar:

CARL LINDHAGEN.